

The background of the slide features a light blue gradient with a faint, semi-transparent image of classical architectural columns on the left side. The columns are white with detailed capitals and are set against a darker blue background. The entire slide is framed by a thin brown border.

Introducció a les “conviccions” no religioses

Moviments d'espiritualitat secular

Presentat per: **Jaume de Marcos Andreu**

Juny de 2009

Els termes “conviccional” i “interconviccional”

- Són neologismes de conveniència
- Els “grups conviccional” no s’autodefineixen amb aquests termes
- Fem servir “diàleg interconviccional” amb esperit inclusiu dels grups no religiosos

Tipus de moviments conviccionals

- Humanisme (principalment àmbit cultura anglo-saxona)
- Laicitat i lliurepensament (principalment cultura francesa)
- Ordes i societats iniciàtiques
- Moviments de la “nova espiritualitat”

L'humanisme (religiós/secular)

El que l'humanisme no és

- No és l'humanisme del Renaixement
- No és "l'humanisme cristià"
- No és el "Partit Humanista" de Silo (La Comunitat, Verds Ecologistes, etc.)

L'humanisme (religiós/secular)

El que l'humanisme és

- És un moviment relativament organitzat
- Apareix als Estats Units
- Defensa una reinterpretació ètica de la religió com a “construcció humana”
- Es divideix entre “religiosos” i “seculars”

El Manifest Humanista (1933)

- Va ser un document signat per un grup de religiosos i laïcs als EUA
- Entre els firmants (34) destaca el filòsof John Dewey
- Defensa una nova manera d'entendre la religió com a ètica, sense mites ni categories sobrenaturals
- Altres Manifests han estat publicats els anys 1973 i 2003

El Manifest Humanista (1933) - Cites

- ✓ *“Els humanistes religiosos veuen l'univers com a autosubsistent i no creat”*
- ✓ *“L'home ha aparegut com a resultat d'un procés continu”*
- ✓ *“Religió consisteix en les accions, propòsits i experiències que són significatives per a l'ésser humà. Inclou el treball, l'art, la ciència, la filosofia, l'amor, l'amistat i l'oci. No es pot mantenir la distinció entre sagrat i secular”*
- ✓ *“L'objectiu de l'humanisme és una societat lliure i universal on la gent cooperi de forma voluntària i intel·ligent per al bé comú”*

Un exemple d'organització humanista: la Cultura Ètica

- Fundada per Felix Adler el 1876
- Organitzada segons el model d'una església o sinagoga, amb “predicadors” (líders o “capellans”) i serveis dominicals
- Fan instrucció moral de joves i adolescents, i obres caritatives
- Els eixos de les ensenyances són la dignitat humana i les relacions interpersonals
- Té estatus de religió segons les lleis dels EUA

Un exemple d'organització humanista: la Cultura Ètica (II)

*Interior de la New York Society for Ethical Culture
(www.nysec.org)*

L'humanisme a Europa

➤ Bèlgica

- *La European Humanist Federation*

➤ Gran Bretanya

- El moviment "*Sea of Faith*"

➤ Alemanya

- *La Freie Religiöse Gemeinde* (Comunitat Religiosa Lliure)

El laïcisme francès

- Té els seus orígens en la Il·lustració i la Revolució Francesa
- Es considera una de les bases fonamentals de la República Francesa (Constitució de 1958, Art. 1)
- Més que un moviment o un principi constitucional de separació església-estat, és una ideologia d'estat
- Hi ha associacions civils dedicades a la defensa del laïcisme (p.ex. *Fédération Nationale de la Libre Pensée*)

La Maçoneria i altres societats iniciàtiques

- Es defineixen com a societats no religioses dedicades al cultiu de la personalitat i la comprensió dels misteris de l'univers
- Originalment concebudes com a organitzacions secretes, actualment tenen un caràcter més obert (“discretes”) i algunes fins i tot s’anuncien als diaris
- Hi ha tres grans famílies:
 - La Franc-Maçoneria (dividida en diferents branques)
 - Els ordes i societats rosa-creus (AMORC, *Rosicrucian Fellowship*, etc.)
 - Les societats hermètiques i màgiques (*Golden Dawn*, OTO, etc.)

La Maçoneria

- Dividida en dues grans branques o “obediències”: la Tradicional o de Ritus Escocès i la Liberal o francesa
- La Maçoneria Tradicional defensa l’existència d’una divinitat (el “Gran Arquitecte”), mentre que la Liberal prescindeix d’aquesta creença
- Una de les diferències més rellevants és el paper de la dona: a la Tradicional no poden ser-hi membres, mentre que són acceptades a la Liberal
- A Espanya, la principal organització tradicional és la *Gran Logia de España*, mentre que la principal organització liberal és la *Gran Logia Simbólica de España* (amb seu a Barcelona)

El moviment de "nova espiritualitat"

- Apareix als EUA a mitjans dels anys 60 com a part del moviment contra-cultural i alternatiu
- És anomenat sovint "Nova Era" (New Age), tot i que és un nom equívoc i no representatiu de tot el moviment (i molts grups no s'hi senten identificats)
- No és un moviment organitzat sinó una amalgama de grups, tendències i individualitats que simpatitzen amb un enfocament semblant (Ferguson: és una "conspiració" = "respirar junts")

Principis generals de la “nova espiritualitat”

- Les religions del passat tenen un fons de veritat (perennialisme), però en la seva forma actual són obsoletes i cal superar-les
- L'individu és l'eix i autoritat suprema sobre el seu destí i creences (anti-institucional i anti-autoritària)
- L'experiència és prioritària sobre les creences i les doctrines
- Es poden barrejar lliurement tècniques i pràctiques tradicionals, així com crear-ne de noves, mentre serveixin per al desenvolupament i auto-realització personals

Un teòric de la nova espiritualitat: Ken Wilber

- Combina la filosofia perenne, la psicologia transpersonal i la meditació budista
- La realitat és no-dual, tot és procés, tot està dins de tot
- Les religions encara poden ser útils si serveixen per transformar el “jo”
- Crític amb la “New Age”

És possible el diàleg “interconviccional”?

Oportunitats

- Els moviments conviccionalistes poden compartir una preocupació ètica i per la justícia social amb les religions
- És una oportunitat per superar molts prejudicis
- Les societats occidentals estan intensament secularitzades: un diàleg interreligiós que ignori els grups de conviccions no religioses és limitat i menys efectiu

És possible el diàleg “interconviccional”?

Dificultats

- Els moviments conviccionals tendeixen a considerar les religions com a construccions dogmàtiques i històricament obsoletes
- Les religions poden veure aquests moviments com insubstancials o aliens
- Potser cal una redefinició conjunta del que és “religiós”?